

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

Participació empresarial.

Participació empresarial

La participació de l'empresa en la Cooperació Internacional va lligada als inicis de l'Ajuda Oficial per al Desenvolupament (AOD). El primer exemple, el Pla Marshall, ja es basava en un programa d'inversions per al desenvolupament industrial de l'Europa postbèl·lica. En el cas de l'Estat espanyol, el primer instrument de cooperació bilateral que es va engegar, a partir de 1976, és el Fons d'Ajuda al Desenvolupament (FAD), que consisteix en crèdits per a l'exportació per a productes d'empreses espanyoles destinats a activitats que reverteixin al desenvolupament dels països en vies de desenvolupament (PVD). És veritat que la bondat d'aquest tipus de cooperació és qüestionada d'una manera permanent per diferents sectors que addueixen que beneficia més l'exportador que el país receptor, i a més vulnera els principis de lliure competència i distorsiona el mercat, però, aquesta no és l'única manera en que l'empresa pot i, de fet, participa en els processos de desenvolupament. Actualment, el ventall d'exemples és tan divers que proposem una classificació al voltant de tres categories:

L'empresa en col·laboració amb l'AOD participa com:

- Sol·licitant de crèdits concessionalment a l'exportació.
- Adjudicatària en concurs públic de l'execució de part d'un projecte, sia bilateral, sia de la Unió Europea (UE) o d'altres organismes internacionals. La participació en el cas esmentat pot ser com a proveïdora de mercaderies, com a consultora experta en determinades matèries o com a executora directa.

L'empresa com a patrocinadora d'un projecte de desenvolupament actua:

- Financiant projectes executats per organitzacions no governamentals (ONG).
- Recaptant fons destinats a projectes de cooperació realitzats per ONG, sia de clients, sia de treballadors.
- Financiant i realitzant els propis projectes de desenvolupament.

L'empresa pot ser també l'objecte d'un projecte:

- Establiment de col·laboracions i empreses conjuntes entre països desenvolupats i en vies de desenvolupament.
- Creació, foment i finançament de la petita empresa, empreses cooperatives o autoocupació en els PVD.
- Establiment de canals d'importació i distribució de comerç just.

Si bé en el cas dels crèdits els nostres empresaris locals sempre han mostrat una bona disposició i han resultat beneficiades, fonamentalment, les grans empreses, en la resta d'apartats el panorama és encara esquifit. Sobretot, perquè la petita i mitjana empresa –base de l'economia catalana– és refractària a embarcar-se en aventures empresarials als PVD, amb mercats que li resulten desconeguts, però, poc a poc, es van obrint senderes en diferents àmbits. No és possible donar una completa visió per la manca d'informació precisa, però, hem volgut oferir un mostratge de diverses experiències, tot i deixant de banda la primera categoria referida a les relacions amb l'AOD.

Alguns exemples de finançament empresarial a projectes de cooperació

ENCICLOPÈDIA CATALANA

Des del gener de 1997 ha fet aportacions trimestrals a l'UNICEF per tal de finançar un projecte d'alfabetització en llengua q'itxua a Bolívia.

FUNDACIÓ LA CAIXA

Enguany dedica el 0,7% del pressupost a projectes relacionats amb països en vies de desenvolupament (PVD).

La distribució dels diners es fa per concurs públic. Hi podrà concórrer qualsevol organització que porti a terme un programa o projecte relacionat amb els PVD.

Té un pressupost total de 105 milions de pessetes.

CAIXA DE TERRASSA

A mitjan del 1995 crea el programa *Targetes Solidàries*, el qual s'aplica amb efectes retroactius el gener d'aquell any. El programa no preveu l'emissió d'una targeta concreta, sinó que totes les targetes emeses per Caixa de Terrassa hi són incloses.

El programa destina automàticament una part de les comissions generades per aquests mitjans de pagament a un fons que al final de l'any es distribueix entre Mans Unides, Intermón i Justícia i Pau i, des del 1997, Càrites.

El 1995 el fons distribuït puja 15 milions de pessetes, el 1996 21,6 milions i pel 1997 es preveu un fons final d'uns 25 milions de pessetes.

Elaboració Fundació CIDOB

FUNDACIÓ CATALANA DE GAS

És una de les empreses la qual gestiona directament els seus projectes. Aquests bàsicament són dos:

1. *Projecte de prevenció del còlera*: en col·laboració amb la Facultat Latinoamericana de Ciencias Ambientales (FLACAM), aquest projecte pretén detectar les causes dels brots de còlera que es donen a la frontera argentinoboliviana. El projecte s'inicia el 1993 i s'ha clos enguany, amb un balanç positiu; les conclusions del projecte són aplicades actualment en subprojectes paral·lels.

2. *Càtedres UNESCO-Catalana de Gas*: creades el 1991 per la UNESCO, estan pensades com a centres d'investigació, docència, difusió i intercanvi sobre una temàtica que afecti el país dins el qual s'implanten les càtedres. De moment, la Fundació Catalana de Gas n'ha implantades tres:

Marroc: L'aigua al nord de les regions del Marroc.

Títular: Abdellah Laouina. Adscrit a la Universitat Mohammed V (Rabat)

Tunísia: Coneixement del patrimoni i desenvolupament cultural, econòmic i social.

Títular: Abderraouf Mahbouli. Adscrit a la Universitat de Lletres, Arts i Ciències Humanes (Tunis I)

Algèria: temàtica encara no decidida.

Títular: Ouiza Cherifi. Adscrit a l'Institut de Química USTHB (Alger)